

Handläggare
Samia Choudhury
Telefon: 08-508 09 275

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2018-03-22

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Susanna Halldin Olsson
tf. stadsdelsdirektör

Helena Andersson
tf. avdelningschef

Sammanfattning

Förslaget till reviderat program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) 2018-2021 syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk. Programmet består av sex långsiktiga mål, som följs av delmål och förslag till aktiviteter för programperioden 2018-2021.

Förvaltningen anser att programmet är väl genomarbetat och att det är bra att programmet ger förslag på indikatorer och aktiviteter vilket gör det enklare att följa upp programmet. Det är positivt att programmet har ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak. Förvaltningen föreslår att en bilaga om spelmissbruk läggs till i programmet. Förvaltningen anser att snus nämns i för liten utsträckning i programmet och att programmet borde ta tydligare avstånd mot snus.

Bakgrund

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att revidera stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) 2018-2021, då den förra programperioden sträckte sig till och med 2012. Varje kommun förväntas anta styrdokument som inkluderar ANDT-arbetet och som utgår från den nya nationella ANDT-strategin. Arbetet har genomförts av socialförvaltningen, i samarbete med utbildningsförvaltningen. Arbetet har letts av en styrgrupp och en arbetsgrupp, bestående av representanter från olika stadsdels- och fackförvaltningar. Ett stort antal medarbetare inom staden samt professionella och ideella samverkanspartners har bidragit med input och synpunkter till programmet, framför allt via workshops samt samtal i olika stadsövergripande nätverk.

Förslaget till reviderat ANDT-program har remitterats till samtliga stadsdels- och facknämnder samt till ett antal organisationer. Remissen ska besvaras senast den 30 mars 2018.

Ärendet

Programmets mål

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk.

Programmet består av sex långsiktiga mål. Målen formuleras helt i enlighet med målen i regeringens ANDT-strategi för åren 2016–2020 och relaterar också till Stockholms läns regionala strategi och handlingsplan för ANDT-arbetet i Stockholms län 2017–2020. Överenskommelsen mellan kommunerna i länet och Stockholms läns landsting; Samverkan kring personer med missbruk och beroende, är ytterligare ett viktigt styrdokument som programmet relaterar till.

Under varje långsiktigt mål listas prioriterade delmål. Delmålen baseras på vad som framkommit i kartläggningen om ANDT-situationen i Stockholms stad samt kunskap och forskning inom ANDT-området, tillsammans med prioriteringar gjorda av medarbetare i staden och många av stadens samverkanspartners. Delmålen är tänkta att implementeras i verksamhetsplaner (i ILS) för respektive nämnd och bolag, via mål eller aktiviteter. Då samverkan är mycket betydelsefull vad gäller många av delmålen, anges alltid ansvariga nämnder och den nämnd som har huvud- och

samordningsansvar nämns först. Nämnderna och bolagen kan ta hjälp och inspiration av programmets Förslag till aktiviteter, som finns inlagda i delar av programmet. Dessa förslag till aktiviteter fungerar som några inspirerande exempel och ska inte ses som tvingande eller som tillräckliga för att nå målpuppfyllelse.

Målgrupper

Programmets yttersta målgrupp är stadens alla invånare.

Programmet har ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av ANDT. I programmet återkommer följande målgrupper:

- Barn och unga (0-17 år)
- Unga vuxna (18-25 år)
- Vuxna (26-65 år)
- Äldre (>65år)

Mottagare av programmet är stadens medarbetare som arbetar med och för stadens invånare. Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag.

Programmets innehåll

Programmets innehåll är brett och innefattar tillgänglighetsbegränsande arbete, skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt viljeriktningar för samarbetet med andra länder, framför allt inom Europa och EU. Programmet genomsyras av flera viktiga perspektiv, som gäller för alla långsiktiga mål och delmål i programmet: jämlikhetsperspektiv, HBTQ- perspektiv, barnrättsperspektiv samt jämställdhetsperspektiv.

Då ärendet berör och påverkar kvinnor, män, flickor och pojkar, har en jämställdhetsanalys gjorts. Den kartläggning som programmet grundas i beskriver skillnader och likheter mellan kvinnors-, mäns-, flickors- och pojkars konsumtion och skador av ANDT. De långsiktiga målen som finns i programmet genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Programmets delmål, samt tillhörande förslag till indikatorer och förslag till aktiviteter är utformade för att bidra till jämställdhet och social jämlikhet.

Fyra bilagor medföljer programmet. En bilaga utgörs av fullängdsversionen av kartläggningen kring konsumtion och skador av ANDT i Stockholms stad. En bilaga listar begrepp och definitioner. En annan bilaga utgörs av en tabell över programmets alla delmål med tillhörande förslag på indikatorer. Ytterligare en bilaga

fungerar som en kunskapsdel, som kan ge stöd i det lokala förebyggande arbetet.

Programmets uppföljning

Programmets delmål ska följas upp av respektive nämnd och bolag under gällande programperiod. För att underlätta uppföljningen innehåller programmet förslag på indikatorer kopplade till några av delmålen. Socialförvaltningen har ett särskilt ansvar i att stötta nämnder och bolag i implementeringen. Programmet ska följas upp i sin helhet år 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen i samarbete med förskole- och fritidsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att programmet är väl genomarbetat och att det är bra att programmet ger förslag på indikatorer och aktiviteter vilket underlättar uppföljning av programmet.

Det är positivt att programmet har ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak. På sidan 19 i ”förslag till aktiviteter – samverkan mellan ANDT-förebyggande och brotts-förebyggande arbete”, andra förslaget, anser förvaltningen att det även borde stå ungdoms- och fritidsgårdar till den rad av verksamheter som behöver ha en plan för plötsliga problem kopplade till ANDT. Om dessa inte omnämns finns risk för att dessa verksamheter inte inbegrips i aktiviteten.

Från och med den 1 januari 2018 ingår spelmissbruk i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Det innebär att kommuner och landsting är ålagda att förebygga spelmissbruk i samma utsträckning som ANDT-relaterade problem. Kommuner och landsting ska också erbjuda stöd och behandling till personer som har allvarliga problem med spelmissbruk. Spelmissbruk omnämns inte i programmet vilket kan bero på att definitionen av spelmissbruk inte var beslutat när programmet skrevs. Förvaltningen föreslår att en bilaga om spelmissbruk läggs till i programmet.

Förvaltningen anser att snus nämns i för liten utsträckning i programmet. Programmet borde ta tydligare avstånd från snus då snus inte är ett nikotinläkemedel utan en skadlig beroendeframkallande produkt.

Bilaga

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 – remiss från kommunstyrelsen, dnr 154-2048-2017.